

Tanddannelses- og mineraliseringsforstyrrelser

Det humane tandsæt og den enkelte tand er et højt specialiseret organ. Udviklingen af dette organ er en kompliceret og sammensat proces, der styres af et utal af gener og signalstoffer. Tandorganet er unikt bl.a. i kraft af de dentale vævs manglende evne til regeneration. Denne artikelserie beskriver forskellige former for afvigelser fra den normale og ideale tanddannelse, det vil sige »tanddannelses- og mineraliseringsforstyrrelser«. Det er forhåbningen, at serien kan være en hjælp i tandlægens differentialdiagnostik, når patienten skal have en forklaring på sin egen eller sit barns tanddannelsesforstyrrelse. Den normale tanddannelse gennemgås i kort form i den første artikel tillige med en ætiologibaseret inddeling i fire hovedgrupper af tanddannelsesforstyrrelser: malformation, dysruption, deformation og dysplasi. I de efterfølgende artikler beskrives først de genuine, medfødte tanddannelsesforstyrrelser, hvoraf nogle er isolerede tanddannelsesforstyrrelser (amelogenesis imperfecta, dentinogenesis imperfecta), mens andre optræder som delssymptom ved medfødt, generaliseret lidelse. Til sidstnævnte gruppe henregnes også den ultimative tanddannelsesforstyrrelse, agenesi af multiple eller alle tænder, som det kan ses ved ektodermal dysplasi.

Sidste del af artikelserien behandler visse af de erhvervede tanddannelsesforstyrrelser, hvor eksogene faktorer betinger afvigelserne. Dette ses bl.a. ved visse infektioner, ved fejlnæring og vitaminmangel, i forbindelse med strålebehandling eller kemoterapi hos mindreårige børn, der behandles for maligne tilstande, samt ved tandtraumer.

God læselyst.

Hans Gjørup

Tidligere overtandlæge, ph.d. og planlægger af temaet

Nils-Erik Fiehn

Ansvarshavende og fagligvidenskabelig redaktør

Tidende publiserer to af fire artikler i denne artikelserien i denne utgaven, og de neste to i en senere udgave. Artiklerne er først publiceret i det danske Tandlægebladet.